

[Formanden.]

vist om, at vi taler på både det grønlandske og det danske folks vegne, når vi siger:

De var pligttro landsmænd, der blev revet bort fra deres gerning, og nationen skylder dem at hædre og værne deres minde.

Der er fast tradition for, at folketinget mindes de kolleger, der går bort midt i deres gerning; og uanset at *Augo Lynge* kun er meldt savnet, må det være rigtigt, at det er i dag, vi mindes hans indsats i Danmarks folketing.

Augo Lynge blev i mere end én henseende pioner. Han øvede fra sine unge år en betydelig indsats for at forberede sig selv og det grønlandske folk, men især den nye generation, til en helt anden tilværelse end det primitive fiskerliv, der gennem århundreder var de fleste grønlanderes eneste eksistensmulighed.

Augo Lynge forstod — før den overvejende del af hans landsmænd — at en ny tids teknik, der ikke kunne standse ved nogen landegrænse, krævede en total omlægning af Grønlands erhvervsliv. Derfor dygtiggjorde han sig allerede tidligt til en opdragergerning, der tilsigtede at bane vej for nye arbejdsmetoder og nye former for samvirke — også med den øvrige del af Danmarks rige.

I sit arbejde som lærer og sysselmand, som kommunalmand og landsrådsmedlem var han stadig banebryderen, der deltog i forberedelsen af den indsats, der skulle skabe et bedre, et sundere og et rigere Grønland.

Det var en lykke, at vi, da grundloven af 1953 inddrog grønlandske repræsentanter i rigets lovgivningsarbejde, havde folk som Augo Lynge, der gennem et livs arbejde havde uddannet sig til den næste pionergerning, nemlig den at føre det nye Grønlands problemer frem til sagkyndig behandling i folketinget. Det var ingen let gerning,

for selv om der i alle partier var redbon vilje til at forstå og imødekomme de grønlandske krav, var der jo i alle tilfælde praktiske overgangsvanskeligheder at klare. Netop derfor bliver den kendsgerning, at Augo Lynge nåede store resultater, en stærk understregning af værdien af hans dygtige og målbevidste livsgerning.

Kun af hensyn til de kommende generationer behøver jeg at gøre opmærksom på, at det ikke blot er den grønlandske pioner, men også den afholdte kollega, vi har mistet og savner.

Da den anden Grønlandspioner, Frederik Lynge, døde i november 1957, kun 4 år efter sin indtræden i folketinget, håbede vi, at Augo Lynge måtte få lang tid til at fortsætte sin del af det banebrydende arbejde.

Dette håb tør vi ikke længere bevare, men vi tør sige, at Augo Lynges gerning, der blev så pludselig afbrudt, vil bære frugt gennem en voksende vilje til at løse det levende Grønlands mange spørgsmål, og i dette arbejde vil vi ære Augo Lynges minde.

(Medlemmerne påhørte stående formandens tale).

Formanden: Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages kl. 14¹⁵.

Mødet udsat kl. 14⁵.

Mødet genoptaget kl. 14¹⁵.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler undervisningsministeren, at han ønsker så vidt muligt i dag, tirsdag den 10. februar, her i tinget at fremsætte en redegørelse vedrørende de nye skoleloves gennemførelse.

Medlemmer af folketinget Alfred Jensen, Ragnhild Andersen, Fuglsang, Lynnerup Nielsen og Petra Petersen har meddelt

[Formanden.]

mig, at de ønsker her i tinget mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om ekstraordinær hjælp til arbejdsløse.

Den første sag på dagsordenen var:

Redegørelse af undervisningsministeren vedrørende de nye skoleloves gennemførelse.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Da jeg besvarede det ærede medlem hr. Poul Sørensens spørgsmål i folketinget den 28. januar, lovede jeg at give en nærmere redegørelse for forholdene i forbindelse med den nye skolelovs ikrafttræden, og jeg takker det ærede medlem for den anledning, som han har givet mig til at fremkomme med en oversigt over, hvor langt vi er kommet med hensyn til gennemførelsen af den nye lov.

Jeg tror ikke, at nogen ansvarlig på noget tidspunkt har været blind for, at der ville opstå betydelige overgangsvanskeligheder i forbindelse med lovens ikrafttræden. Både jeg og ministeriets embedsmænd har givet udtryk for sådanne betragtninger. Enhver, der kender lidt til skolens forhold, vil vide, at ændringer i dens arbejds gang, administrativt og pædagogisk, vil rejse en række problemer. Jeg tror derfor, det med fuld ret kan siges, at de, der stemte for lovens vedtagelse, var klar over dette forhold. Det er i hvert fald ikke en bestemmelse, der er indsat under nogen form for tankeløshed eller overilethed, men som resultat af en vurdering af samtlige de forhold, der måtte tages i betragtning.

Ved tredje behandling af lovforslagene, der fandt sted den 30. maj 1958, udtalte udvalgets ordfører, det ærede medlem hr. Horn, bl. a. følgende:

„Det er fra enkelte sider blevet sagt, at der vil blive kort tid til at forberede overgangen til det nye, men som det fremgår af bemærkningerne i tillægsbetænkningen, er der taget hensyn hertil fra ministeriets side, og organisationerne er bekendt hermed.“

Bestemmelsen om, at loven skulle træde i kraft fra begyndelsen af skoleåret 1959-60,

blev fastholdt af det folketingsflertal, der stemte for loven.

Spørgsmålet er nu, om der siden vedtagelsen af skoleloven er opstået forhold, der er nye, således at der deri kunne hentes begrundelse for, at folketinget skulle skifte opfattelse og skride til en lovændring.

Da jeg for nogen tid siden besvarede en forespørgsel fra det ærede medlem hr. Poul Thomsen, nævnedes jeg, at en udskydelse ville medføre, at 30 000-40 000 børn måtte vente et år mere, før de fik begyndt den forberedende undervisning i fremmedsprog, som der for fremtiden skal være adgang til for alle børn både i byskoler og i landsby-skoler. Et nyt hold af børn på 30 000-40 000 ville derved være afskåret fra at få den undervisning i fremmedsprog, som for manges vedkommende er forudsætningen for deres videre uddannelse.

Disse børns forældre ville sikkert ikke finde en sådan udsættelse rimelig eller rigtig.

Jeg omtalte endvidere ved den lejlighed dispensationsbestemmelserne, der var fastsat i gennemførelsescirkulæret, og hvorved det skulle være muligt for landkommuner at klare overgangsvanskelighederne. Fremdeles pegede jeg på, at de nye lærebøger, man efterlyste, ikke kan være færdige til august 1960, men at vi i et cirkulære havde givet tilladelse til, at man kunne anvende de samme læseplaner for 6. alderstrin, som man i den delte skole havde betjent sig af henholdsvis i 1. fm. og 1. em.

Jeg skal nu i det følgende uddybe nogle af de synspunkter, jeg dengang fremsatte, og dertil føje enkelte andre bemærkninger.

Det kan vist her være nyttigt, at jeg erindrer om, at overgangen til den fremtidige skoleordning i henhold til lovens § 50, stk. 1, skal ske gradvis fra begyndelsen af skoleåret 1959-60. Ved skoler, der hidtil har været købstadordnede med 5-årig grundskole, og ved 7-klassede landsbyordnede skoler oprettes fra dette tidspunkt 6. hovedskoleklasse. Ved de ikke fuldt årgangsdelte skoler på landet oprettes det tilsvarende klassetrin. Ved skoler, der hidtil har været købstadordnede med 4-årig grundskole, oprettes 6. hovedskoleklasse først fra begyndelsen af skoleåret 1960-61.

Lovens bestemmelse om 7. hovedskole-